

EESTI PÕLLUMAJANDUS- KAUBANDUSKODA

8. NÄDALA KOKKUVÕTE – 25. veebruar 2020

EPKK PÕLLUMAJANDUSE GRUPI NÕUPIDAMINE PRIA-S

EPKK põllumajanduse grupi veebruarikuine nõupidamine toimus 21. veebruaril Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) peakontoris Tartus. Põllumehi võttis vastu esinduslik kogu PRIA töötajaid eesotsas PRIA peadirektori Jaan Kallasega. Kohtumise alguses tutvustasid PRIA töötajaid põllumeestele oma ettepanekuid, mis on PRIA poolt esitatud maaeluministeriumile toetuskeemide lihtsustamiseks uuel programmiperioodil. PRIA peadirektor Jaan Kallas rõhutas, et PRIA jaoks on praegusel etapil väga oluline põllumeeste käest saada tagasisidet, mida põllumehed ise PRIA poolt välja pakutud 12-st ettepanekust arvavad ja milliseid muutuseid nad soovivad. PRIA soov on muuta toetuste taotlemise, väljamaksmise ja kontrolli protseduurid lihtsamaks, selgemaks ja arusaadavamaks nii toetuste taotlejale kui ka PRIA-le endale ning lühendada kogu protseduuri jaoks ette nähtud ajavahemikke. Kohalolijad leidsid, et lihtsustamise soov on põllumeeste poolt vaadates väga teretulnud, peaasi, et muudatustega seoses ei lisanduks bürokraatiat. Kohtumise jätkudes vastasid PRIA töötajad põllumajanduse grupi liikmete poolt esitatud kirjalikele küsimustele, tutvustasid äsja avalikuks saanud uue kodulehele võimalusi ja muid kavandatavaid arenguid.

Nõupidamise teises pooles arutasid põllumajanduse grupi liikmed päevakajalisi teemasid. Üks oluline teema oli kavandatav **maamaksu reform**. Ühine arvamus oli, et maa on põllumehe jaoks põhiline tootmisvahend, mille täiendav maksustamine muudab toidutootmise oluliselt kallimaks. Põllumehed peavad selles küsimuses olema aktiivsed, maksutõus saaks olla ainult korrelatsioonis otsetoetuste kasvuga.

Arutelu jätkus põllumajanduse grupi liikmete EPKK **liikmemaksu põhimõtete** üle. EPKK juhatuse liige Vahur Tõnissoo tutvustas juhatuse ettepanekut, mille alusel 2020. aastal jätkub endiste Põllumeeste Keskliidu maakonnaorganisatsioonide liikmemaksu arvestus ÜPT hektarite alusel ja alates 2021. aastast toimuks liikmemaksu arvestus käibe alusel. Enne koja üldkoosoleku toimumist jääb maakonnaorganisatsioonidel veel aega kavandatavad muudatused isekeskis läbi arutada ja arvutada ning ühtlasi mõelda, kas oleks võimalik maakonnaorganisatsioonides ühtlustada liikmemaksude arvestamise põhimõtteid.

EPKK nõukogu liige Olav Kreen tutvustas **haneliste heidutuse** uuringu teemat ja uuringu raames kavandatud tegevusi. Uuringuga liitumine ei kohusta praeguses faasis millekski, aga liituja saab kursis olla edasise infoga. Projekt käivitub täies mahus järgmisel aastal. EPKK kutsub põllumehi üles uuringus osalema ja panustab erinevate heidutusmeetmete uuringusse kaasatavate põllumeeste andmebaasi loomisesse. **Palume uuringus osalemisest huvitatud põllumeestel ennast kirja panna 26. veebruarini [siin](#).**

Vahur Tõnissoo tutvustas suvise **Avatud talude päevaga** seonduvaid tegevusi. Sarnaselt eelmiste aastatega on EPKK korraldamas Avatud talude päeval bussiringe. Bussid stardivad Tallinnast, Tartust ja Rakverest. Alustatud on bussiringide reisijuhtide otsimisega. Erinevalt varasematest aastatest, mil reisijuhi töö põhines vabatahtlikkuse alusel, on sel aastal reisijuhile ette nähtud kompensatsioon. Bussiringi marsruudi saab reisijuht ise kujundada. Väga oluline eesmärk on näidata Avatud talude päeva külastajatele päris põllumajandust – tootmistalusid ja ettevõtteid, et vähendada inimeste võõrdumist toidu esmatootmisest ja maaelust. 8. maini saavad põllumajandusettevõtted ja talud registreerida 19. juulil toimuvale avatud talude päevale. Registreerimine toimub veebilehel <https://www.avatudtalud.ee/et/talule>.

BALTI RIKIDE PÕLLUMEHED NÕUDSID BRÜSSELIS AUSAID TINGIMUSI

20. veebruaril toimus Brüsselis Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine, millel ELi liikmesriikide valitsus- ja riigijuhid arutasid ühenduse pikaajalist eelarvet aastateks 2021-2027. Eesti, Läti ja Leedu põllumehed kogunesid ülemkogu eel Brüsselisse meelevaldusele, et nõuda meie põllumajandustootjate ausat kohtlemist Euroopa Liidu järgmise perioodi eelarves.

Balti riikide põllumeeste vaatekohast ei saa rahul olla eelarve eelnõus aastateks 2021-2027 plaanitud sügava ebavõrdsuse jätkumisega. Nõuded on kõikide tootjate jaoks üldiselt samad, kuid makstavad hüvitised erinevad üsna suurel määral. Euroopa Komisjon on välja tulnud ka Euroopa roheleppe kavatsusega, mis tähendab toidutootjatele veelgi suuremaid nõudmisi ja investeeringuid nende soovide täitmiseks.

Eestist osalesid meelevaldusel Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Eestimaa Talupidajate Keskliidu esindajad, kes kordasid meelevaldajatega kohtuma tulnud Eesti peaministrile Jüri Ratasele, Läti peaministrile Arturs Krišjānis Kariņšile ja Leedu presidendile Gitanas Nausėdale üle Balti riikide tootjate ootused.

Taust: Euroopa Komisjon tegi 2018. aastal Euroopa Liidu pikaajalise eelarve ettepaneku aastateks 2021-2027, mille kohaselt oleks eelarve mahuks kujunenud 1,11% Euroopa Liidu sisemajanduse kogutoodangust. Euroopa Ülemkogu president Charles Michel tegi enne viimast erakorralist ülemkogu ettepaneku leppida eelarve kokku 1,074% tasemel.

Võrreldes praeguse perioodiga on kavas põllumajanduspoliitika eelarvet oluliselt kärpida. Euroopa Komisjoni 2018. aasta ettepanek perioodiks 2021-2027 oli põllumajanduse otsetoetuste ja turukorralduse eelarveks 254,2 miljardit eurot ja maaelu arengu fondi vahenditeks 70,04 miljardit eurot. Charles Micheli poolt enne viimast ülemkogu tehtud ettepaneku kohaselt oleks põllumajanduse otsetoetuste ja turukorralduse eelarve 256,7 miljardit eurot ja maaelu arengu fondi vahendid 72,5 miljardit eurot ehk pisut rohkem kui Euroopa Komisjoni algse eelnõu kohaselt, mis oleks võinud anda lootust ka Eesti põllumeestele eelarvepositsiooni paranemiseks.

Sarnaselt Euroopa Komisjoni ettepanekuga kavatsetakse jätkata põllumajanduse otsetoetuste ühtlustamisega valemil alusel, mille kohaselt liikmesriigi praeguse taseme ja ELi keskmisest 90% taseme vahet vähendatakse poole võrra kuue võrdse sammuna alates 2022. aastast. Komisjoni algse ettepaneku kohaselt suureneks Eesti põllumajanduse otsetoetuste seitsme aasta kogueelarve jooksevhindades selle perioodi 1 miljardilt eurolt 1,27 miljardi eurole. Selle valemil alusel jõuaks Eesti otsetoetuste tase umbes 77%-ni ühenduse keskmisest aastaks 2027.

Maaelu arengu fondi ELi poolseid vahendeid vähendatakse Eestile aga Euroopa Komisjoni ettepaneku kohaselt 725,9 miljonilt eurolt 615,1 miljoni eurole ehk üle 15%, kuid Eesti strateegiakava mahu muutus võrreldes eelmise perioodiga sõltub sellest, kui palju Eesti riik peab ja on valmis oma eelarvest ELi vahenditele lisaks panema. Optimistlikuma lähenemise korral võiks riik olla valmis maaelu meetmete kaasfinantseerimist suurendama ning sellel juhul ei pruugi arengukava maht väheneda. Samas teame, et riigieelarve seis oli juba tänavust eelarvet koostades väga pingeline.

Ülemkogu eel tehtud ettepaneku kohaselt on kavas hakata suuremate põllumajandustootjate otsetoetusi piirama 100 000 euro tasemel. Ettevõttepõhise toetuslae seadmisel läheks arvesse vaid põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks ning liikmesriikidel on lubatud enne vähendamist toetustest maha arvata ettevõtte tööjõukulud. Võrreldes Euroopa Komisjoni algse pakkumisega mõjutaks selline toetuste kärpimine Eesti põllumajandustootjaid vähem.

Läbirääkimised Euroopa Liidu eelarve üle jätkuvad, sest Euroopa Ülemkogu kokkulepet saavutada ei suutnud – osad riigid soovivad ELi eelarvesse vähem sisse maksta, osad riigid nagu näiteks Prantsusmaa, Hispaania ja Poola nõuavad põllumajandustoetuste taseme säilimist.

BIOMAJANDUSE KONVERENTS BIOEAST

20.-21. veebruaril toimus Brüsselis Kesk- ja Ida-Euroopa riikide biomajanduse algatuse BIOEAST konverents, milles fookuses oli BIOEAST-i roll Euroopa Liidu roheleppes (ingl *Green Deal*). Tegemist on 11 Kesk- ja Ida-Euroopa riigi algatusega, mille eesmärk on senisest süsteemsemalt ja suuremas mahus kaasata Euroopa tervikarengusse meie regiooni biomajandusvaldkonna teadus- ja arendusasutusi ning luua võimalused ka ettevõtetes innovatsiooni tõhustamiseks (täpsem info kodulehel: <https://bioeast.eu/>).

Konverentsil leidis aset kõrgetasemeline poliitiline diskussioon, kus Euroopa Komisjoni juhtivad ametnikud tutvustasid EL-i tuleviku visiooni ja tegevusi. Keskenduti sellele, milline on biomajanduse roll Euroopa Liidu tulevikueesmärkide täitmisel ja milline on algatuse BIOEAST roll kõiges selles. Ehk kuidas suhestub biomajandus erinevate Euroopa Komisjoni tegevustega, mida on planeeritud ellu viia roheleppes eesmärkide saavutamiseks, eelkõige keskenduti uuele EL-i strateegiale „Talust toidulauale“ (ingl *Farm to Fork*).

Euroopa Komisjoni tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi (SANTE DG) esindaja sõnul on strateegia „Talust toidulauale“ puhul üheks suurimaks väljakutseks, kuidas see viia ellu majanduslikult jätkusuutlikult sektorit välja suretamata, sh kuidas kaitsta oma tootjat globaalsel tasemel (välisturul toimetulek). Strateegia „Talust toidulauale“ hõlmab kogu toidutootmise ahelat ning lisaks keskkonnaalastele eesmärkidele toodi oluliste teemadena välja toidukaod ja -ohutus, inimeste tervis ning jätkusuutlik majandus.

Konverentsil esinejad rõhutasid biomajanduse olulisust EL-i roheleppes eesmärkide saavutamisel. Kuid nenditi, et see saab olla lahenduseks üksnes siis kui see on jätkusuutlik. Üheks oluliseks küsimuseks on, kuidas lähene me tulevikus bioenergiale ehk milline saab olema biomassi kasutus ja biomassi päritolu energia tootmisel. BIOEAST riikide maapiirkondades nähakse suurt potentsiaali biomajanduses.

Lisaks järeldati, et keskkonnaalaste eesmärged (vee- ja maakasutus, elurikkus, kliima, jne) ei saa saavutada ilma põllumajandussektorit kaasamata ja senisest enam tuleks pühendada tähelepanu metsade majandamisele. Ehk põllumajandusel on keskne roll EL-i roheleppes seisukohalt ning sekkumine on ette nähtud peamiselt strateegia „Talust toidulauale“ ja uue perioodi 2021–2027 ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kaudu. Siinkohal usutakse, et edu võtmeks on jätkusuutlik majandamine, sh ringmajanduse põhimõtete rakendamine. Seda rõhutas ka Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaeluarengu peadirektoraadi (AGRI DG) esindaja, kelle sõnul on uue perioodi ÜPP-s ühe eesmärgina sisse toodud biomajandus ning seda nähakse kui üht vahendit,

kuidas suunata EL-i liikmesriike kaasama biomajandusele orienteeritud lahenduse uue perioodi ÜPP strateegiakavadesse.

KOHTUMINE EUROOPA KOMISJONI EELARVEVOLINIKU KABINETIS

EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus ja Brüsseli esinduse juht Ene Kärner koos Balti riikide kolleegidega kohtusid 20. veebruaril Brüsselis Euroopa Komisjoni eelarvevoliniku Johannes Hahni kabineti liikme Christiane Kirketrep de Vironiga, kes on varasemalt töötanud nii põllumajandusvolinik Mariann Fisher Boeli kabineti kui põllumajanduse peadirektoraadis. Kohtumisel selgitati Balti riikide ebavõrdsete toetuste teemat, maaelu arengu vahendite kaasfinantseerimise küsimusi, *cappingu* (suuremate ettevõtete toetuste piiramine) mõju Eesti põllumajandusele tm.

EKSPORDINÕUKOGU KOHTUMISELT

21. veebruaril toimus maaeluministri juhtimisel ekspordinõukoja kohtumine. Väliskülalisena esines **Rootsi ekspordi edendamise** agentuurist Johan Krallis Anell, kes tutvustas Rootsi riiklikku ekspordi strateegiat „Try Swedish“. Rootsis tegutseb 63 000 põllumajandusettevõtet, nende keskmine suurus on 41 ha. Piimafarmis on keskmiselt 85 lehma. Mahemaa suutus kogu põllumaast on 18%. Rootsi põllumajanduse toodangu väärtus on aastas 5,4 miljardit eurot. „Try Swedish“ strateegia peamiseks eesmärgiks on tõsta toidutootjate konkurentsivõimet läbi toidutoodete tootmismahu suurendamise. Kandvateks sõnumiteks on jätkusuutlikkus, toiduohutus, kõrged keskkonnanõuded, innovatsioon ning loomade heaolu tagamine. Numbriliselt on aastaks 2030 seatud eesmärgiks, et 50% toiduainetööstuste toodangu mahust eksporditakse. Rootsi suurimateks eksporditartikliteks on tubakas ja alkohoolsed joogid. Nagu Eestiski on Rootsi peamisteks eksporditurgudeks lähiriigid – Taani, Soome ja Norra. Ekspord Aasiasse moodustab vaid 5% kogu Rootsi ekspordist ning ka Rootsi on seisnud küsimuse ees, et kuidas turgude olulisust kaardistada. Nüüd on välja töötatud mudel, milles arvestatakse tootja võimekuse, sektori spetsiifikat toodete lõikes ning ekspordi turu nõudlust ja avatust.

Nõukoja teise punktina arutati samuti küsimust, kuidas panna paika **ekspordi sihtturgude olulisus**, sest kolmandate riikide turgude avamine on aeganõudev ning ka kulukas. Keskmiselt võib turu avamine ühele tootele võtta aega 3-5 aastat ja maksta minimaalselt 40 tuhat eurot. Kuid ka turu avatuna hoidmine on kulu, sest iga-aastaselt tuleb täita kinnitavad ankeedid ning teatud aja tagant külastavad Eestit välisriigi inspektorid. Seetõttu kutsus Maaeluministeerium peatselt kokku ekspertgrupi, kelle ülesandeks on välja töötada mudel, kuidas hinnata kolmandate riikide turgude olulisust ehk millistele riikide „avamisega“ hakkab VTA tulevikus tegelema.

MAAELUMINISTEERIUM TUNNUSTAS KOOSTÖÖPARTNEREID

Maaeluminister Arvo Aller andis 21. veebruaril Maaeluministeeriumis toimunud Eesti Vabariigi 102. aastapäevale pühendanud aktusel põllumajanduse ja maaelu edendajatele üle 4 ministeeriumi kuldset teenetemärki ja 22 hõbedast teenetemärki. Hõbedase teenetemärgi pälvisid teiste hulgas EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus, põllumajandusettevõtjad Ermo Sepp ja Ahto Vili.

INFOPÄEVAL RÄÄGITI PIIMA TÖÖTLEMISEST VÄIKEMEIEREIS

22. veebruaril toimus Võrumaal Metsavenna talu meiereis Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja infopäev „Piima töötlemine väikemeiereides“. Seekord tegime koostööd Talumeiereide Liiduga. Lektorina jagas oma teadmisi MICHEL LEPAGE – rahvusvahelise kogemusega juustumeister Prantsusmaalt. Hinnatud konsultant ja koolitaja on oma teadmisi jaganud 12 riigis ning tema erialaks on farmis toodetava ja käsitööjuustu valmistamise tehnoloogia, aga ka kontseptsiooni loomine juustutööstustele. Sel korral said kuulajad põhjaliku ülevaate pastöriseerimata piimast juustude valmistamisest, peamistest vigadest ning kuidas neid vältida. Toimus ka juustude sensoorne hindamine. Infopäeva lõpus oli osalejatel võimalik külastada Metsavenna meiereid, degusteerida erinevaid juuste ja osaleda arutelul. Huvilisi oli kogunenud parkümmend ning kohal saadud tagasiside oli väga positiivne. Infopäeva korraldamist toetas Euroopa Liit loomakasvatuse valdkonna teadmussiirde pikaajalise programmi raames. Infopäeva ettekanded leiate [EPKK kodulehelt](#).

EPKK TERAVILJATOIMKOND VALIS OLAV KREENI UUEKS ESIMEHEKS

17. veebruaril toimus Tallinnas EPKK teraviljatoimkonna koosolek, millel valiti toimkonna uueks esimeheks Lääne-Virumaa teraviljakasvataja ja EPKK nõukogu liige Olav Kreen.

EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus andis toimkonna liikmetele ülevaate põllumajandustootjate küsitlusest, mille koda korraldas sordikaitse teemal. Küsitlusele vastas 212 põllumeest. Vastuste põhjal võib järeldada, et põllumeeste teadlikkus sordikaitse küsimustest võiks olla kõrgem ja selle nimel tuleb jätkuvalt pingutada. Uuringu täpsemaid tulemusi tutvustatakse 4. märtsil Tartus toimuval rahvusvahelisel sordikaitse seminaril.

Toimkonna koosolekul osales Maaelu Edendamise sihtasutuse juhatuse esimees Raul Rosenberg, kes andis ülevaate, kuidas on kasutatud valitsuse poolt eraldatud 20 miljoni euro suurust ressursi nn põualaenu andmisel. Arutati ka, millised on põllumajandussektori finantseerimise väljakutsed. Märgiti, et osadel põllumeestel on küll omandis piisavalt põllumaad, kuid siis on käibevahendite nappus.

Toimkonna kohtumisel anti ka lühiülevaade maade ümberhindamise ja maksustamise tulevikust ning arutati 17. märtsil toimuva teraviljafoorumi päevakava. Samuti arutati põgusalt teraviljasektori arengukava elluviimise võimalusi koostatava ÜPP strateegiakava 2021-2027 kontekstis.

ÜLESKUTSE PÕLLUMEESTELE: OSALE HANELISTE HEIDUTUSE UURINGUS

Haneliste kaitse ja ohjamise kava ette valmistamisel on vaja täpsemalt hinnata erinevate tegevuste mõju haneliste arvukusele. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda kutsub põllumehi üles uuringus osalema ja panustab erinevate heidutusmeetmete uuringusse kaasatavate põllumeeste andmebaasi loomisesse. **Palume uuringus osalemisest huvitatud põllumeestel ennast kirja panna 26. veebruarini [siin](#).**

Eesti põllumajanduse aastanäitus 2020

EPA 2020 toob kaheks päevaks Tartusse kokku
Eesti põllumajandussektori tipptegijad.

EPA 2020

14.-15.10.2020
TARTU • EESTI RAHVA MUUSEUM

Lisainfo ja registreerimine:
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

tel: 600 9334
e-post: epa@epkk.ee

epamesse.ee

EPA2020: PAREMA PINNA SAAMISEKS TASUB RUTATA!

Eesti Põllumajanduse Aastanäitus EPA2020 toimub 14.-15. oktoobrini 2020 Tartus Eesti Rahva Muuseumis. Näitus keskendub äriküllastajatele ning hõlmab endas nii messi, seminariprogrammi kui konverentse. Lisainfo ja registreerimine www.epamesse.ee.

KUTSUME LIITUMA EESTI KINDLUSTUSÜHISTUGA ÜKS

Eestis alustab pärast 80 aastast vaheaega taaskord tegevust kindlustusühistu. Kindlustusühistu eripäraks on asjaolu, et kõik ühistu liikmed on võrdselt ühe häälega ka ühistu omanikud ning peaesmärgiks on liikmetele õiglase hinnaga vajalike kindlustusteenuste osutamine. Kapitali kogumine kestab kuni märtsi lõpuni ning panustama on oodatud kõik Eestimaa eraisikud ja ettevõtjad, kelle jaoks on oluline rohkem rikkust Eestisse jätta ning saada osa soodsamatest kindlustuslahendustest. Kogu vajaliku **info liikmeks astumise ning kõige muu olulise osas leiab Eesti Kindlustusühistu ÜKS kodulehelt www.eky.ee.**

ÜPP STRATEEGIAKAVA 2021-2027 LEADER TÖÖGRUPP

18. veebruaril toimus Maaeluministeriumis ÜPP strateegiakava 2021-27 Leader töögrupi kohtumine. EPKK esindajana osales Roomet Sõrmus. Kohtumisel arutati kogukonna teenuseid ja kohalike omavalitsuste rolli üle, indikaatorite ja andmeallikate üle, strateegiate hindamiskriteeriume ja meetme eelarvelisi vajadusi. EPKK esindaja rõhutas kohtumisel biomajanduse valdkonna tähtsust ka Leader tegevustes, uue arengukava rahastamisega seotud piiratud resursse, mis võib paratamatult tähendada ka kärpimist Leader meetme eelarves. Samuti tõi EPKK välja, et kui uus arengukava keskendub väga palju keskkonnahoiu ja kliima eesmärkidele, siis peab sellega arvestama ka Leader meetme kujundamisel. Samuti tuletas EPKK esindaja meelde, et tegemist on põllumajanduse fondi rahadega, millega peaks ka meetme fookuste seadmisel arvestama. Kohtumise memo leiab Maaeluministeriumi [kodulehelt](#).

Kontakt

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

Pärnu mnt 141 Tallinn 11314

Tel 600 9349; e-post: info@epkk.ee

www.epkk.ee

Nädala kokkuvõtte väljaandmist toetab Euroopa Liit.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapirkondadesse